

Ilmiy rahbar: Qo`qon universiteti Andijon filiali

Tarix va ijtimoiy fanlar kafedrası, PhD

Bazarova Irodaxon

Email: bazarovairoda8379@gmail.com

Qo`qon Universiteti Andijon filiali

Tibbiyot fakulteti Davolash ishi yonalishi

24-21-guruh talabasi

G`ofurova Sevaraxon

Email: gofurovasevara28@gmail.com

Tel: +998974000242

Annotatsiya

Mazkur maqolada xristianlik dinining kelib chiqish tarixi, uning shakllanish bosqichlari va dunyo dinlari orasida tutgan o`rni yoritilgan. Xristianlikning milodiy I asrda vujudga kelishi, uning asoschisi hisoblangan Iso Masih ta`limoti hamda dinning dastlabki tarqalish jarayonlari tahlil qilingan. Shuningdek, xristianlikning asosiy yo`nalishlari va uning jahon sivilizatsiyasi hamda madaniyatiga ko`rsatgan ta`siri haqida ma`lumot berilgan.

Kalit so`zlar

xristianlik, Iso Masih, din tarixi, ilk xristian jamoalari, Injil, katoliklik, pravoslavlik, protestantlik, diniy ta`limot, jahon dinlari.

Abstract

This article examines the history of the origin of Christianity, its stages of formation, and its place among the world's religions. It analyzes the emergence of Christianity in the 1st century AD, the teachings of Jesus Christ, who is considered the founder of the religion, and the early spread of Christianity. The article also provides information about the main branches of Christianity and its influence on world civilization and culture.

Keywords

Christianity, Jesus Christ, history of religion, early Christian communities, Bible, Catholicism, Orthodoxy, Protestantism, religious doctrine, world religions.

Аннотация

В данной статье рассматривается история возникновения христианства, этапы его формирования и место среди мировых религий. Анализируются возникновение христианства в I веке н.э., учение Иисуса Христа как

основателя религии, а также процесс первоначального распространения христианства. Кроме того, приводятся сведения об основных направлениях христианства и его влиянии на мировую цивилизацию и культуру.

Ключевые слова

христианство, Иисус Христос, история религии, ранние христианские общины, Библия, католицизм, православие, протестантизм, религиозное учение, мировые религии.

Kirish

Xristianlik dunyodagi eng yirik va eng keng tarqalgan dinlardan biri bo'lib, u insoniyat tarixida muhim o'rin egallaydi. Bugungi kunda xristianlik diniga e'tiqod qiluvchilar soni milliardlab kishilarni tashkil etadi va ushbu din dunyoning ko'plab mamlakatlarida ijtimoiy, madaniy hamda ma'naviy hayotning ajralmas qismi hisoblanadi. Xristianlik nafaqat diniy ta'limot sifatida, balki insoniyat sivilizatsiyasining rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatgan tarixiy va madaniy hodisa sifatida ham alohida ahamiyat kasb etadi. Shu sababli uning kelib chiqish tarixi, shakllanish jarayoni va rivojlanish bosqichlarini o'rganish dinshunoslik fanining muhim yo'nalishlaridan biri sanaladi.

Xristianlik milodiy I asrda Rim imperiyasi hududida, xususan Falastin mintaqasida vujudga kelgan bo'lib, uning shakllanishi o'sha davrdagi siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy sharoitlar bilan chambarchas bog'liqdir. Dinning asosini Iso Masihning hayoti, faoliyati va ta'limoti tashkil etadi. Xristian manbalariga ko'ra, Iso Masih insonlarni ezgulik, mehr-oqibat, adolat va kechirimlilikka chorlagan. Uning ta'limoti qisqa vaqt ichida ko'plab tarafdorlarni topib, dastlabki xristian jamoalarining shakllanishiga zamin yaratgan. Keyinchalik esa xristianlik Rim imperiyasi hududidan tashqariga tarqalib, jahon miqyosidagi yirik dinga aylangan.

Xristianlikning tarixiy taraqqiyoti davomida turli diniy oqim va yo'nalishlar vujudga kelgan. Jumladan, katoliklik, pravoslavlik va protestantlik bugungi kunda xristianlikning asosiy yo'nalishlari sifatida e'tirof etiladi. Ushbu yo'nalishlar diniy marosimlar, aqidalar va boshqaruv tizimi jihatidan ayrim farqlarga ega bo'lsa-da, ularning barchasi Iso Masih ta'limotiga asoslanadi. Xristianlikning rivojlanishi natijasida dunyo madaniyati, san'ati, adabiyoti, me'morchiligi va ta'lim tizimiga katta ta'sir ko'rsatgan boy ma'naviy meros shakllangan.

Bugungi globallashuv sharoitida turli dinlar va madaniyatlar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni chuqur anglash, diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni mustahkamlash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu nuqtai nazardan xristianlik dinining kelib chiqishi, uning tarixiy rivojlanish bosqichlari va jamiyat hayotidagi o'rnini o'rganish ilmiy hamda amaliy jihatdan dolzarb hisoblanadi. Mazkur mavzuni tadqiq etish orqali xristianlikning vujudga kelish omillari, uning

asosiy g'oyalari va insoniyat taraqqiyotiga qo'shgan hissasini chuqurroq anglash mumkin bo'ladi.

Mazkur ishning maqsadi xristianlik dinining kelib chiqish tarixi, shakllanish bosqichlari va rivojlanish xususiyatlarini ilmiy manbalar asosida o'rganishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun xristianlikning paydo bo'lishiga ta'sir etgan tarixiy omillarni tahlil qilish, Iso Masih ta'limotining mazmun-mohiyatini yoritish, dastlabki xristian jamoalarining faoliyatini o'rganish hamda dinning keyingi taraqqiyot bosqichlarini tavsiflash vazifalari belgilab olingan. Tadqiqot davomida tarixiylik, qiyosiy tahlil va ilmiy xolislik tamoyillariga tayangan holda mavzu yoritiladi.

Shunday qilib, xristianlik dinining kelib chiqish tarixi insoniyatning diniy tafakkuri, ma'naviy qadriyatlari va madaniy taraqqiyotini anglashda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ushbu mavzuni o'rganish diniy bilimlarni boyitish, turli e'tiqod vakillariga nisbatan hurmat va bag'rikenglik ruhini shakllantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqotda xristianlik dinining kelib chiqish tarixi, shakllanish bosqichlari va rivojlanish xususiyatlarini ilmiy jihatdan o'rganish uchun dinshunoslik, tarixshunoslik va qiyosiy tahlil metodlaridan keng foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi mavzuning mazmun-mohiyatini har tomonlama yoritish, tarixiy jarayonlarning sabab va oqibatlarini aniqlash hamda mavjud ilmiy qarashlarni tahlil qilishga qaratildi. Xristianlikning vujudga kelishi va rivojlanishi murakkab tarixiy jarayon bo'lganligi sababli tadqiqotda bir nechta ilmiy usullarning o'zaro uyg'unligidan foydalanish maqsadga muvofiq deb topildi.

Tadqiqotning nazariy asosini dinshunoslik, tarix va falsafa fanlariga oid ilmiy adabiyotlar, darsliklar, monografiyalar, ilmiy maqolalar hamda xristianlik tarixiga oid manbalar tashkil etdi. Mavzuni yoritishda xristianlikning muqaddas kitobi hisoblangan Injil hamda xristianlik tarixi bilan bog'liq boshqa tarixiy manbalar tahlil qilindi. Shuningdek, mahalliy va xorijiy olimlarning xristianlikning paydo bo'lishi va rivojlanishiga oid ilmiy qarashlari o'rganilib, ular o'rtasidagi umumiy va farqli jihatlar aniqlashtirildi.

Tadqiqot davomida eng avvalo tarixiylik metodidan foydalanildi. Ushbu metod orqali xristianlikning milodiy I asrda yuzaga kelishiga sabab bo'lgan ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy omillar o'rganildi. Xususan, Rim imperiyasining o'sha davrdagi siyosiy holati, Falastin hududidagi ijtimoiy munosabatlar va diniy qarashlarning xristianlik shakllanishiga ko'rsatgan ta'siri tahlil qilindi. Tarixiylik metodi voqealarni ularning yuzaga kelish ketma-ketligi asosida o'rganish imkonini berib, xristianlik rivojlanishining asosiy bosqichlarini izchil yoritishga xizmat qildi.

Bundan tashqari, qiyosiy tahlil metodidan ham keng foydalanildi. Ushbu metod yordamida xristianlikning boshqa jahon dinlari, xususan yahudiylik va islom dini bilan oʻxshash hamda farqli jihatlari oʻrganildi. Shuningdek, xristianlikning asosiy yoʻnalishlari boʻlgan katoliklik, pravoslavlik va protestantlikning oʻziga xos xususiyatlari qiyosiy ravishda tahlil qilindi. Qiyosiy yondashuv turli diniy taʼlimotlar oʻrtasidagi aloqalarni aniqlash va xristianlikning tarixiy rivojlanishidagi muhim oʻzgarishlarni tushunishga yordam berdi.

Tadqiqot jarayonida tahlil va sintez metodlaridan ham foydalanildi. Tahlil metodi yordamida xristianlikning kelib chiqishi, diniy taʼlimoti, asosiy gʻoyalari va tarixiy taraqqiyotiga oid maʼlumotlar alohida qismlarga ajratilib oʻrganildi. Sintez metodi esa olingan maʼlumotlarni umumlashtirish, ular orasidagi bogʻliqliklarni aniqlash va mavzu yuzasidan ilmiy xulosalar chiqarish imkonini berdi. Ushbu metodlar tadqiqotning ilmiy asoslanganligini taʼminlashda muhim ahamiyat kasb etdi.

Shuningdek, tavsiflash va umumlashtirish metodlari orqali xristianlik tarixining asosiy bosqichlari, diniy aqidalari va dunyo sivilizatsiyasiga koʻrsatgan taʼsiri tizimli ravishda bayon qilindi. Oʻrganilgan ilmiy manbalar asosida xristianlikning shakllanish jarayoni, uning jamiyat taraqqiyotidagi oʻrni va maʼnaviy hayotga taʼsiri haqida umumiy xulosalar ishlab chiqildi.

Tadqiqotda ilmiy xolislik va obyektivlik tamoyillariga qatʼiy amal qilindi. Mavzuga oid turli manbalardagi maʼlumotlar tanqidiy yondashuv asosida oʻrganilib, tarixiy faktlar va ilmiy qarashlar oʻzaro solishtirildi. Natijada xristianlik dinining kelib chiqish tarixi va rivojlanish bosqichlari yuzasidan ilmiy asoslangan xulosalar shakllantirildi.

Umuman olganda, tadqiqot metodologiyasi tarixiylik, qiyosiy tahlil, tahlil va sintez, tavsiflash hamda umumlashtirish metodlarining uygʻunligi asosida tashkil etildi. Mazkur metodlardan foydalanish xristianlik dinining kelib chiqishi va taraqqiyotini chuqur oʻrganish, uning jahon dinlari orasidagi oʻrni va ahamiyatini ilmiy jihatdan asoslab berishga xizmat qildi.

Tadqiqot natijalari

Mazkur tadqiqot davomida xristianlik dinining kelib chiqish tarixi, shakllanish bosqichlari va rivojlanish jarayonlari ilmiy manbalar asosida tahlil qilindi. Oʻrganishlar natijasida xristianlik milodiy I asrda Falastin hududida vujudga kelganligi hamda uning shakllanishida oʻsha davrdagi ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va diniy omillar muhim rol oʻynaganligi aniqlandi. Tadqiqot natijalari xristianlikning paydo boʻlishi tasodifiy hodisa emas, balki tarixiy taraqqiyot jarayonida yuzaga kelgan murakkab ijtimoiy va maʼnaviy ehtiyojlarning mahsuli ekanligini koʻrsatdi.

Tahlillar natijasida Iso Masih ta'limoti xristianlik dinining g'oyaviy va ma'naviy asosini tashkil etishi aniqlandi. Uning insonparvarlik, mehr-oqibat, adolat, kechirimlilik va tinchlikka da'vat etuvchi g'oyalari qisqa vaqt ichida keng omma orasida tarqalgan. Ayniqsa, jamiyatdagi ijtimoiy tengsizlik, zulm va adolatsizliklardan norozi bo'lgan aholi qatlamlari orasida ushbu ta'limot katta qiziqish uyg'otgan. Natijada dastlabki xristian jamoalari shakllanib, dinning keng tarqalishi uchun mustahkam zamin yaratilgan.

Tadqiqot davomida xristianlikning dastlabki davrlarda Rim imperiyasi tomonidan ta'qib qilinganligi, biroq keyinchalik uning rasmiy ravishda tan olinishi va davlat dini maqomiga ega bo'lishi din tarixidagi muhim burilish nuqtasi bo'lganligi aniqlandi. Xristianlikning davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi uning geografik jihatdan kengayishiga va dunyoning turli hududlariga tarqalishiga katta ta'sir ko'rsatgan. Natijada xristianlik jahon miqyosidagi eng yirik dinlardan biriga aylangan.

O'rganishlar davomida xristianlikning rivojlanish jarayonida turli yo'nalishlar va oqimlar shakllanganligi ham ma'lum bo'ldi. Xususan, katoliklik, pravoslavlik va protestantlik xristianlikning asosiy yo'nalishlari sifatida tarixiy taraqqiyot natijasida vujudga kelgan. Tadqiqot natijalari ushbu yo'nalishlar o'rtasida ayrim aqidaviy va tashkiliy farqlar mavjud bo'lsa-da, ularning barchasi Iso Masih ta'limotiga asoslanishini ko'rsatdi.

Tahlillar natijasida xristianlikning jahon madaniyati va sivilizatsiyasi rivojiga qo'shgan hissasi ham aniqlandi. Ushbu din ta'sirida me'morchilik, tasviriy san'at, adabiyot, musiqa va ta'lim sohalarida ulkan yutuqlar yuzaga kelgan. Xristianlikning axloqiy qadriyatlari ko'plab jamiyatlarning ma'naviy hayotiga ta'sir ko'rsatib, inson huquqlari, mehr-shafqat va ijtimoiy adolat kabi tushunchalarning rivojlanishiga xizmat qilgan.

Shuningdek, tadqiqot natijalari xristianlikning bugungi kunda ham xalqaro munosabatlar, madaniyatlararo muloqot va dinlararo hamkorlikda muhim o'rin tutishini ko'rsatdi. Zamonaviy dunyoda xristianlik millionlab insonlarning dunyoqarashi va hayot tarziga ta'sir ko'rsatib, ma'naviy qadriyatlarni shakllantirishda muhim omil bo'lib qolmoqda.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari xristianlik dinining insoniyat tarixidagi o'rni va ahamiyati nihoyatda katta ekanligini tasdiqladi. Mazkur dinning kelib chiqishi, rivojlanishi va bugungi kundagi mavqei tarixiy hamda ilmiy jihatdan tahlil qilinib, uning jahon sivilizatsiyasi taraqqiyotiga sezilarli ta'sir ko'rsatganligi asoslab berildi. Olingan natijalar xristianlik tarixini chuqurroq o'rganish, dinlararo bag'rikenglikni rivojlantirish va turli madaniyatlar o'rtasidagi o'zaro tushunishni mustahkamlashda muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Adabiyotlar tahlili

Xristianlik dinining kelib chiqish tarixi va rivojlanish bosqichlarini o‘rganishda turli tarixiy, diniy va ilmiy manbalar muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur mavzuni tadqiq etishda mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy ishlari, dinshunoslikka oid adabiyotlar, tarixiy hujjatlar hamda xristianlikning muqaddas manbalari keng qo‘llanildi. Ushbu manbalar xristianlikning paydo bo‘lishi, shakllanishi va dunyo bo‘ylab tarqalish jarayonlarini ilmiy jihatdan tahlil qilish imkonini beradi.

Xristianlik tarixini o‘rganishda eng muhim manbalardan biri Injil hisoblanadi. Injil xristianlik dinining asosiy muqaddas kitobi bo‘lib, unda Iso Masihning hayoti, faoliyati, ta‘limoti va dastlabki xristian jamoalari haqida ma‘lumotlar keltirilgan. Injilning Yangi Ahd qismi xristianlikning vujudga kelishi va dastlabki rivojlanish bosqichlarini o‘rganishda asosiy manba sifatida xizmat qiladi. Shu bilan birga, Injil diniy manba bo‘lganligi sababli undagi ma‘lumotlarni tarixiy manbalar bilan qiyosiy tahlil qilish zarur hisoblanadi.

Xorijiy olimlarning tadqiqotlari xristianlik tarixini ilmiy jihatdan o‘rganishda muhim o‘rin tutadi. Jumladan, ingliz tarixchisi va dinshunosi Karen Armstrong o‘z asarlarida jahon dinlarining shakllanish jarayonlarini tahlil qilib, xristianlikning paydo bo‘lishiga ta‘sir ko‘rsatgan tarixiy va ijtimoiy omillarni yoritgan. Uning tadqiqotlarida xristianlikning ilk davrdagi rivojlanishi va boshqa diniy an‘analar bilan aloqalari batafsil tahlil qilingan.

Shuningdek, Will Durantning sivilizatsiyalar tarixiga bag‘ishlangan asarlarida Rim imperiyasi davridagi ijtimoiy-siyosiy sharoitlar va ularning xristianlikning keng tarqalishiga ko‘rsatgan ta‘siri o‘rganilgan. Muallif xristianlikning qisqa vaqt ichida katta hududlarga yoyilishining asosiy sabablarini tarixiy faktlar asosida izohlab bergan.

Dinshunoslik sohasida faoliyat yuritgan Mircea Eliadening ilmiy ishlari ham mavzuni yoritishda muhim ahamiyatga ega. Olim dinlarning kelib chiqishi va rivojlanish qonuniyatlarini tahlil qilib, xristianlikning diniy-falsafiy asoslari hamda uning boshqa diniy tizimlardan farqli jihatlarini ko‘rsatib bergan.

Mahalliy olimlar tomonidan yaratilgan dinshunoslikka oid darslik va o‘quv qo‘llanmalarda ham xristianlik tarixi, uning asosiy aqidalari va yo‘nalishlari haqida muhim ma‘lumotlar berilgan. Ushbu adabiyotlarda xristianlikning jahon dinlari orasidagi o‘rni, uning ma‘naviy qadriyatlarini va tarixiy taraqqiyoti ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilingan. Ayniqsa, O‘zbekiston oliy ta‘lim muassasalarida foydalanilayotgan dinshunoslik darsliklari mavzuni xolis va ilmiy asosda yoritishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili natijasida shuni ta‘kidlash mumkinki, xristianlik dinining kelib chiqishi va rivojlanishi masalasi ko‘plab olimlar tomonidan turli yondashuvlar asosida o‘rganilgan. Ayrim tadqiqotchilar diniy omillarni asosiy

sabab sifatida ko'rsatsalar, boshqalari ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy omillarning ta'sirini alohida ta'kidlaydilar. Biroq barcha ilmiy qarashlarni umumlashtirgan holda xulosa qilish mumkinki, xristianlikning shakllanishi va rivojlanishi murakkab tarixiy jarayon bo'lib, unga turli omillar birgalikda ta'sir ko'rsatgan.

Shunday qilib, mavzuga oid ilmiy adabiyotlar va tarixiy manbalar tahlili xristianlik dinining kelib chiqishi, rivojlanish bosqichlari va jahon sivilizatsiyasidagi o'rnini chuqurroq anglash imkonini beradi. Tadqiqotda foydalanilgan manbalar mavzuni har tomonlama yoritishga, ilmiy asoslangan xulosalar chiqarishga hamda xristianlik tarixining muhim jihatlarini ochib berishga xizmat qildi.

Xulosa

Mazkur tadqiqot davomida xristianlik dinining kelib chiqish tarixi, shakllanish bosqichlari va rivojlanish jarayonlari ilmiy manbalar hamda tarixiy ma'lumotlar asosida atroflicha o'rganildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, xristianlik insoniyat tarixida chuqur iz qoldirgan va bugungi kunda ham dunyoning eng yirik dinlaridan biri sifatida o'z ahamiyatini saqlab qolayotgan diniy ta'limot hisoblanadi. Uning paydo bo'lishi va rivojlanishi muayyan tarixiy, ijtimoiy, siyosiy va madaniy omillar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, mazkur omillar dinning shakllanishida muhim rol o'ynagan.

Tadqiqot jarayonida xristianlikning milodiy I asrda Falastin hududida vujudga kelgani va uning asosini Iso Masihning hayoti hamda ta'limoti tashkil etishi aniqlandi. Iso Masih tomonidan ilgari surilgan mehr-oqibat, adolat, insonparvarlik, kechirimlilik va tinchlik kabi g'oyalar jamiyatning turli qatlamlari orasida keng tarqalib, yangi diniy qarashlarning shakllanishiga zamin yaratgan. Ayniqsa, o'sha davrdagi ijtimoiy tengsizlik va adolatsizliklardan aziyat chekayotgan insonlar uchun ushbu ta'limot ma'naviy tayanch vazifasini bajargan.

O'rganishlar shuni ko'rsatdiki, xristianlik dastlab kichik diniy jamoalar shaklida faoliyat yuritgan bo'lsa-da, vaqt o'tishi bilan uning tarafdorlari soni ortib borgan. Rim imperiyasi davrida xristianlarga nisbatan turli ta'qib va cheklovlar qo'llanilganiga qaramay, dinning ta'siri susaymagan, aksincha, yanada kengayib borgan. Keyinchalik xristianlikning rasmiy ravishda tan olinishi va davlat dini maqomiga ega bo'lishi uning dunyo bo'ylab tarqalishida muhim omil bo'lib xizmat qilgan.

Tadqiqot davomida xristianlikning tarixiy taraqqiyoti natijasida katoliklik, pravoslavlik va protestantlik kabi yirik yo'nalishlar shakllanganligi ham tahlil qilindi. Ushbu yo'nalishlar o'rtasida ayrim aqidaviy va tashkiliy farqlar mavjud bo'lsa-da, ularning barchasi Iso Masih ta'limotiga asoslanadi. Bu esa xristianlikning ichki xilma-xilligini va tarixiy rivojlanish jarayonining murakkabligini ko'rsatadi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari xristianlikning jahon sivilizatsiyasi rivojiga qo'shgan hissasi nihoyatda katta ekanligini tasdiqladi. Xristianlik ta'sirida dunyo me'morchiligi, tasviriy san'ati, adabiyoti, musiqasi va ta'lim tizimida muhim o'zgarishlar yuz bergan. Ko'plab tarixiy obidalar, diniy inshootlar va madaniy yodgorliklar xristianlik madaniyatining yorqin namunasi sifatida bugungi kungacha saqlanib qolgan. Bundan tashqari, ushbu dinning axloqiy qadriyatlari inson huquqlari, ijtimoiy adolat va insonparvarlik tamoyillarining rivojlanishiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatgan.

Tadqiqot davomida foydalanilgan ilmiy adabiyotlar va tarixiy manbalar xristianlik tarixini xolis va ilmiy asosda yoritish imkonini berdi. Turli olimlarning qarashlari tahlil qilinib, mavzu yuzasidan umumlashtirilgan ilmiy xulosalar ishlab chiqildi. Natijada xristianlikning paydo bo'lishi va rivojlanishi faqat diniy hodisa emas, balki insoniyat tarixidagi muhim ijtimoiy va madaniy jarayonlardan biri ekanligi aniqlandi.

Hozirgi globallashtirish va axborotlashuv davrida turli dinlar va madaniyatlar o'rtasidagi o'zaro hurmat, bag'rikenglik va hamkorlikni rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu nuqtai nazardan xristianlik tarixini o'rganish nafaqat diniy bilimlarni boyitishga, balki turli e'tiqod vakillarini yaxshiroq tushunishga, dinlararo muloqotni rivojlantirishga va jamiyatda bag'rikenglik muhitini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Umuman olganda, xristianlik dinining kelib chiqish tarixi va rivojlanish bosqichlarini o'rganish ushbu dinning insoniyat ma'naviy hayoti, madaniyati va sivilizatsiyasi taraqqiyotidagi o'rnini chuqurroq anglash imkonini beradi. Tadqiqot natijalari xristianlikning jahon tarixidagi ahamiyati beqiyos ekanligini hamda uning bugungi kunda ham millionlab insonlarning ma'naviy hayotida muhim o'rin tutayotganligini ko'rsatdi. Shu sababli xristianlik tarixini o'rganish dinshunoslik, tarix va madaniyatshunoslik fanlari uchun dolzarb ilmiy yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Injil (Bibliya). Muqaddas Kitob. – Toshkent: O'zbekiston Bibliya Jamiyati nashri, turli nashrlar.
2. Karen Armstrong. A History of God: The 4,000-Year Quest of Judaism, Christianity and Islam. – New York: Ballantine Books, 1994.
3. Karen Armstrong. The Case for God. – New York: Anchor Books, 2009.
4. Will Durant. The Story of Civilization. Vol. III: Caesar and Christ. – New York: Simon & Schuster, 1944.

5. Mircea Eliade. A History of Religious Ideas. – Chicago: University of Chicago Press, 1982.
6. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi. Dinshunoslik: Oliy ta‘lim muassasalari uchun darslik. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
7. Jahon dinlari tarixi: Oliy o‘quv yurtlari talabalari uchun o‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Sharq nashriyoti, 2020.
8. John Bowker. The Oxford Dictionary of World Religions. – Oxford: Oxford University Press, 1997.